

Kongregacija za katoliško vzgojo

NAVODILO
O MERILIH ZA PRESOJANJE DUHOVNEGA POKLICA
OSEB S HOMOSEKSUALNIMI NAGNENJI
TER NJIHOVEGA SPREJEMA V SEMENIŠČE IN PREJEMA SVETIH REDOV

UVOD

V skladu z učenjem 2. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora, zlasti *Odloka o duhovniški vzgoji*,¹ je Kongregacija za katoliško vzgojo objavila več dokumentov za spodbuditev ustreznega in celostnega oblikovanja bodočih duhovnikov ter tako ponudila bolj podrobne smernice in določbe glede raznih vidikov oblikovanja.² Medtem je tudi škofovska sinoda leta 1990 razpravljala o oblikovanju duhovnikov v sedanjih razmerah, s čimer je hotela dopolniti koncilski nauk o tem vprašanju, ga pojasniti in bolj jasno določiti glede na sedanje razmere. Kot sad sinodalnega dela je papež Janez Pavel II. dne 25. marca 1992 izdal Posinodalno apostolsko spodbudo *Dal vam bom pastirjev*.³

V luči bogatega koncilskega nauka obstoječe *Navodilo* ne želi obravnavati vseh vprašanj s področja čustvenosti in spolnosti, ki zahtevajo pozorno prepoznavanje poklicanosti v času celotnega obdobja oblikovanja. *Navodilo* vsebuje le pravila glede posebnega vprašanja, ki je žgoče predvsem v sedanjem trenutku, in sicer kar zadeva sprejem ali odklonitev sprejema v semenišče in pripustitev k svetim redovom tistih oseb, ki imajo globoko ukoreninjena homoseksualna nagnjenja.

1. ČUSTVENA ZRELOST IN DUHOVNO OČETOVSTVO

Po neprekinjenem izročilu Cerkve duhovniško posvečenje lahko veljavno sprejme le izključno krščenec moškega spola.⁴ Po zakramentu svetega reda Sveti Duh na nov in poseben način upodobi kandidata v Jezusu Kristusu. Duhovnik namreč na zakramentalen način

¹ II. vatikanski koncil, *Odlok o duhovniški vzgoji*, 28. 10. 1965, AAS 58 (1966), 713–727.

² (Op. prev.: Naslovi navedenih dokumentov so prevedeni v slovenščino, čeprav večina besedil ni izšla v slovenskem prevodu. Kjer slovenski prevod obstaja, sta navedena kraj in leto izida.)

Prim. Kongregacija za katoliško vzgojo, *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*. – *Temeljni načrt za duhovniško vzgojo* (6. 1. 1970; nova izdaja 19. 3. 1985); *Poučevanje filozofije v semeniščih* (20. 1. 1972); *Vzgojne smernice za oblikovanje duhovniškega celibata* (11. 4. 1974); *Poučevanje cerkvenega prava kandidatov za duhovništvo* (2. 4. 1975); *Teološko oblikovanje bodočih duhovnikov* (22. 2. 1976); *Okrožnica o oblikovanju poznih poklicev* (14. 7. 1976); *Navodilo o liturgični vzgoji v semeniščih* (3. 6. 1979); *Okrožnica o nekaterih pomembnih vidikih duhovne vzgoje v semeniščih* (6. 1. 1980); *Vzgojne smernice o človeški ljubezni – Navodila o spolni vzgoji* (1. 11. 1983); *Pastorala migrantov v oblikovanju bodočih duhovnikov* (25. 1. 1986); *Smernice za oblikovanje bodočih duhovnikov glede sredstev družbenega obveščanja* (19. 3. 1986); *Okrožnica o študiju vzhodnih Cerkva* (6. 1. 1987); *Devica Marija v intelektualni in duhovni vzgoji* (25. 3. 1988); *Smernice za študij družbenega nauka Cerkve pri oblikovanju duhovnikov* (30. 12. 1988); *Navodilo o študiju cerkvenih očetov v oblikovanju duhovnikov* (10. 11. 1989); *Navodila za pripravo vzgojiteljev v semeniščih* (4. 11. 1993); *Navodila o oblikovanju bogoslovcev glede vprašanj zakona in družine* (19. 3. 1995); *Navodilo škofovskim konferencam glede sprejema kandidatov, ki so prišli iz drugih semenišč ali redovnih skupnosti v semenišče* (9. 10. 1986 in 8. 3. 1996); *Čas uvajanja* (1. 5. 1998); *Okrožnica o pravnih določbah glede iregularnosti in zadržkov bodisi za prejem bodisi za izvrševanje svetih redov* (27. 7. 1992 in 2. 2. 1999).

³ Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda *Dal vam bom pastirjev*, AAS 84 (1992), 657–864, CD 48, Ljubljana 1992.

⁴ Prim. *Zakonik cerkvenega prava* (ZCP), kan. 1024 in *Zakonik kanonov Vzhodnih Cerkva* (ZKVC), kan. 754; Janez Pavel II., Apostolsko pismo *Ordinatio sacerdotalis* (22. maja 1994), v: AAS 86 (1994), 545–548.

predstavlja Kristusa, glavo, pastirja in zaročenca Cerkev.⁵ Zaradi takšne upodobitve v Kristusu mora biti celotno duhovnikovo življenje prežeto z darom njegove osebe Cerkv in s pristno pastoralno ljubeznijo.⁶

Kandidat mora zaradi tega za duhovniško službo doseči čustveno zrelost. Takšna zrelost ga usposablja za pravilne odnose z obema spoloma, z moškimi in ženskami, ter v njem razvija pristen čut za duhovno očetovstvo v cerkvenem občestvu, ki mu bo zaupano.⁷

2. HOMOSEKSUALNOST IN DUHOVNIŠKA SLUŽBA

Razni dokumenti cerkvenega učiteljstva – zlasti *Katekizem katoliške Cerkev* – so od 2. vaticanskega koncila dalje potrdili nauk Cerkev glede homoseksualnosti. Katekizem razlikuje homoseksualna dejanja in homoseksualna nagnjenja.

Glede *homoseksualnih dejanj* uči, da jih Sveto pismo predstavlja kot velik greh. Cerkvno izročilo jih je vedno obravnavalo kot notranje nemoralna in v nasprotju z naravnim zakonom, zato v nobenem primeru ne morejo biti sprejemljiva.

Kar zadeva *homoseksualna nagnjenja*, ki so globoko zakoreninjena in se ugotavljajo pri določenem številu moških in žensk, so objektivno gledano neurejena in so zanje pogosto preizkušnja. Te osebe je potrebno sprejemati s spoštovanjem in obzirnostjo; v razumevanju do njih se je potrebno izogibati slehernemu znamenju krivične diskriminacije. Te osebe so poklicane, da v svojem življenju uresničijo Božjo voljo in da Kristusovi žrtvi na križu pridružijo težave, s katerimi se lahko soočajo.⁸

V luči tega nauka je omenjeni dikasterij v sodelovanju s Kongregacijo za bogoslužje in disciplino zakramentov menil, da je nujno jasno potrditi, da Cerkev v globokem spoštovanju do teh oseb⁹ ne more dovoliti vstopa v semenišče in prejema svetih redov tistim, ki prakticirajo homoseksualnost, kažejo globoko zakoreninjena homoseksualna nagnjenja ali podpirajo tako imenovano *gayevsko kulturo*.¹⁰

Omenjene osebe so dejansko v položaju, ki močno ovira pristne odnose z moškimi in ženskami. Ne smemo tudi prezreti negativnih posledic, ki lahko izhajajo iz posvečenja oseb z močnimi homoseksualnimi nagnjenji.

---

⁵ II. vaticanski koncil, *Odlok o službi in življenju duhovnikov* (7. 12. 1965), št. 2: AAS 58 (1966), 991–993; Posinodalna apostolska spodbuda *Dal vam bom pastirjev*, 16: AAS 84 (1992), 681–682. Glede upodabljanja po Kristusu, zaročencu Cerkev, apostolska spodbuda poudarja: »Duhovnik je poklican k temu, da je živa podoba Jezusa Kristusa, zaročenca Cerkev ... Poklican je, da v svojem duhovnem življenju živi ljubezen Kristusa, zaročenca, do Cerkev, zaročenke. Njegovo življenje mora razsvetljevati in usmerjati tudi ta zaročniška poteza, ki zahteva od njega, da je pričevalec Kristusove zaročniške ljubezni«, št. 22: AAS 84 (1992), 691.

⁶ Prim. *Odlok o službi in življenju duhovnikov*, št. 14: AAS 58 (1966), 1013–1014; Posinodalna apostolska spodbuda *Dal vam bom pastirjev*, št. 23: AAS 84 (1992), 691–694.

⁷ Prim. Kongregacija za kler, *Direktorij za službo in življenje duhovnikov*, 31. 3. 1994, št. 58, Cerkvni dokumenti 56, Ljubljana 1994, 58.

⁸ Prim. *Katekizem katoliške Cerkev*, (tipična izdaja 1997), št. 2357–2358. Prim. tudi razne dokumente Kongregacije za nauk vere: *Izjava Persona humana o nekaterih vprašanih spolne etike* (29. 12. 1975); *Pismo škofom katoliške Cerkev Homosexualitatis problema o pastoralni skrbi homoseksualnih oseb* (1. 10. 1986); *Nekaj premislekov, ki zadevajo odgovor na predlog zakona o nediskriminaciji homoseksualnih oseb* (23. 7. 1992); *Premisleki o načrtih glede zakonskega priznanja zvez med homoseksualnimi osebami* (3. 6. 2003).

Glede homoseksualnih nagnjenj pismo *Homosexualitatis problema* trdi: »Čeprav posebno nagnjenje homoseksualne osebe še ni samo v sebi (»in se«) greh, vsebuje bolj ali manj močno usmeritev glede ravnaj, ki so z moralnega vidika na znotraj slaba. Zaradi tega je treba tako nagnjenje imeti za objektivni nered« (št. 3).

⁹ Prim. *Katekizem katoliške Cerkev*, (tipična izdaja 1997), št. 2358; prim. tudi ZCP, kan. 208 in ZKVC, kan. 11.

¹⁰ Prim. Kongregacija za katoliško vzgojo, *A memorandum to Bishops seeking advice in matters concerning homosexuality and candidates for admission to Seminary* (9. 7. 1985); Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov, *Pismo* (16. 5. 2002), v: *Notitiae* 38 (2002), 586.

Ko pa gre za homoseksualna nagnjenja, ki naj bi bila zgolj prehodnega značaja, kot je na primer nedovršena adolescenca, morajo biti ta nagnjenja jasno presežena vsaj tri leta pred diakonskim posvečenjem.

3. PRESOJANJE PRIMERNOSTI KANDIDATOV S STRANI CERKVE

Duhovni poklic vsebuje dva neločljiva vidika: zastonjski Božji dar in človekovo odgovorno svobodo. Poklic je dar Božje milosti, ki ga je kandidat sprejel po Cerkvi, v njej in v njeni službi. Ko človek odgovori na Božji klic, se v ljubezni svobodno podari Bogu.¹¹ Samo želja postati duhovnik, ne zadostuje in tudi pravica do duhovniškega posvečenja ne obstaja. Pravica Cerkve je, da z vso odgovornostjo opredeli potrebne zahteve za prejem zakramentov, ki jih je ustanovil Kristus, razločevati primernost tistega, ki želi vstopiti v semenišče,¹² ga spremljati v času njegovega oblikovanja in ga pripustiti k svetim redovom, kolikor sodi, da ima potrebne vrline.¹³

Oblikovanje bodočih duhovnikov mora v dopolnjujočih se bistvenih elementih izražati štiri razsežnosti oblikovanja: človeško, duhovno, intelektualno in pastoralno.¹⁴ V tem kontekstu je potrebno poudariti pomembnost človeškega oblikovanja, ki je temelj vsakega drugega oblikovanja.¹⁵ Za pripustitev kandidata k diakonskemu posvečenju mora Cerkev med drugim preveriti, ali je kandidat za duhovništvo dosegel čustveno zrelost.¹⁶

Odločitev glede poklicanosti k svetim redovom je osebna odgovornost škofa¹⁷ ali višjega redovnega predstojnika. Škof ali višji redovni predstojnik morata pred posvečenjem kandidata, po tem ko sta upoštevala mnenje tistih, katerim sta zaupala odgovornost za oblikovanje, priti do moralne gotovosti glede njegove primernosti. V primeru resnega dvoma v tej zadevi, kandidatu ne smeta dovoliti pristopa k posvetitvi.¹⁸

Razločevanje kandidatove poklicanosti in zrelosti je tudi težka naloga rektorja semenišča in drugih semeniških vzgojiteljev. Pred vsakim posvečenjem mora rektor izraziti svojo sodbo o potrebnih vrlinah, ki jih Cerkev zahteva od kandidata.¹⁹

---

¹¹ Prim. Janez Pavel II., *Dal vam bom pastirjev*, št. 35–36: AAS 84 (1992), 714–718.

¹² Prim. ZCP kan. 241, § 1 pravi: »Krajevni škof naj sprejme v veliko semenišče samo tiste, za katere se sodi, da so zaradi svojih človeških in moralnih, duhovnih in umskih sposobnosti, svojega telesnega in duševnega zdravja in pravega hotenja primerni za trajno posvetitev sveti službi.« Prim. tudi ZKVC, kan. 342, § 1.

¹³ Prim. *Odlok o duhovniški vzgoji*, št. 6: AAS 58 (1966), 717. Prim. še ZCP. kan. 1029: »Stopnje svetega reda naj sprejmejo samo tisti, ki imajo po pametni presoji lastnega škofa ali pristojnega višjega redovnega predstojnika ob upoštevanju vsega neokrnjeno vero, pravi namen, potrebno znanje, so na dobrem glasu, npravno neoporečni, preskušeni v krepostih in imajo druge telesne in duševne lastnosti, ki so primerne za prejem svetega reda.« Prim. ZKVC, kan. 758.

Zavrnitev svetih redov tistim, ki nimajo ustreznih lastnosti, ni nikakršna krivična diskriminacija. Prim. Kongregacija za nauk vere, *Nekateri premisleki, ki zadevajo odgovor na predlog zakona o nediskriminaciji homoseksualnih oseb*.

¹⁴ Prim. Janez Pavel II., *Posinodalna apostolska spodbuda Dal vam bom pastirjev*, 43–59: AAS 84 (1992), 731–762.

¹⁵ Prim. prav tam, 43: »Duhovnik, ki je poklican, da bi bil živa podoba Jezusa Kristusa, Glave in Pastirja Cerkve, si mora prizadevati, da v sebi v čim večji meri odseva tisto človeško popolnost, ki se kaže v učlovečenem Božjem Sinu.«

¹⁶ Prim. prav tam 44 in 50. Prim. tudi Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov, *Carta circular Entre las mas delicadas ...* (10. 11. 1997), v: *Notitiae* 33 (1997), 495–506.

¹⁷ Prim. Kongregacija za škofo, *Direttorio per il Ministero pastorale dei Vescovi Apostolorum successores* (22. 2. 2004), št. 88.

¹⁸ Prim. ZCP, kan. 1052, § 3: »Če škof iz določenih razlogov kljub temu, da glede vsega navedenega ni ovir, dvomi o pripravniki sposobnosti, da bi prejel svete redove, naj mu redov ne podeli.« Prim. tudi ZKVC, kan. 770.

¹⁹ Prim. ZCP, kan. 1051: »Glede skrutinija o potrebnih lastnostih prejemnika se je treba ravnati po naslednjih predpisih: treba je imeti potrdilo ravnatelja semenišča ali vzgojne hiše o lastnostih, ki so pripravniku potrebne

Pri razločevanju primernosti za posvečenje ima pomembno nalogo duhovni voditelj. Čeprav je vezan na varovanje zaupane skrivnosti, predstavlja Cerkev na notranjem področju. Duhovni voditelj mora v pogovorih s kandidatom posebej spominjati na zahteve Cerkve glede duhovniške čistosti in specifične čustvene zrelosti duhovnika, prav tako mora kandidatu pomagati pri razločevanju potrebnih vrlin.²⁰ Ima dolžnost pretehtati vse lastnosti osebe in preveriti, da kandidat ne kaže seksualnih motenj, ki so nezdržljive z duhovništvom. Če kandidat prakticira homoseksualnost ali kaže globoko zakoreninjena homoseksualna nagnjenja, morata tako duhovni voditelj kot spovednik v vesti kandidata odvrniti, da bi nadaljeval pot do posvečenja.

Razume se, da je kandidat prvi odgovoren za lastno oblikovanje.²¹ Z zaupanjem se mora podvreči sodbi Cerkve in škofa, ki odloča o posvečenju, dalje rektorja semenišča, duhovnega voditelja in drugih vzgojiteljev v semenišču, katerim sta škof ali višji redovni predstojnik zaupala oblikovanje bodočih duhovnikov. Bilo bi skrajno nepošteno, če bi kandidat skrival svojo homoseksualnost in bi kljub vsemu pristopil k posvečenju. Taka nepristna drža ne ustreza duhu resnice, poštenosti in razpoložljivosti, ki mora biti značilna za osebe, ki menijo, da so poklicane služiti Kristusu in njegovi Cerkvi v duhovniški službi.

SKLEP

Kongregacija za katoliško vzgojo poudarja nujnost, da škofje, višji redovni predstojniki in vsi odgovorni pozorno izvršujejo razločevanje primernosti kandidatov za prejem svetih redov od sprejema v semenišče do posvečenja. Razločevanje je potrebno opraviti v luči razumevanja službenega duhovništva in v soglasju z učenjem Cerkve.

Škofje, škofovske konference in višji redovni predstojniki naj bdijo, da se bodo določbe tega *Navodila o merilih za presojanje duhovnega poklica* skrbno spolnjevale v korist kandidatov in bodo Cerkvi tako vedno zagotovljeni primerni duhovniki, resnični pastirji po Jezusovem srcu.

Papež Benedikt XVI. je 31. avgusta 2005 potrdil to *Navodilo* in naročil, naj se objavi.

Rim, 4. novembra 2005, na god sv. Karla Boromejskega, zavetnika semenišč.

ZENON kardinal GROCHOLEWSKI
prefekt

J. MICHAEL MILLER, C. S. B.
naslovni nadškof Vertare, tajnik

Prevod: dr. Rafko Valenčič
Strokovni pregled: dr. Andrej Saje
Jezikovni pregled: Urška Baloh

---

za prejem svetega reda, to je glede pravega nauka, pristne pobožnosti, dobrih nravi, pripravljenosti za opravljanje službe; in tudi, po opravljenem pregledu, o njegovem fizičnem in duševnem zdravstvenem stanju.«

²⁰ Prim. Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda *Dal vam bom pastirjev*, št. 50 in 66: AAS 84 (1992), 746–748 in 772–774; prim. tudi *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, št. 48.

²¹ Prim. Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda *Dal vam bom pastirjev*, št. 69: AAS 84 (1992), 778.